

MANGT OG HVAT UM VIKUSKIFTIÐ

AKSEL LARSEN UM NATO:

Sendið teimum eina uppsögn!

Næstseinnasta mikudag kundu tit í SOSIALINUM lesa um áskoðan danska blaðmannsins, Lasse Budtz, viðvíkjandi danska limaskapinum í NATO-samgöngunni. Fyri fáum dögum um síðan greiddi danski politikkarinn, Aksel Larsen, leiðari av Socialistisk Folkeparti (SF), frá sjónarmiði sínum viðvíkjandi hesum spurningi, ið júst í hesum degum kann týkjust rættiliga aktuallur.

Aksel Larsen segði m.a., at SF so skjótt danska fólkatingið er komið saman aftur í oktober vil seta fram uppskot um, at Danmark skal siga upp sin limaskap í samgöngunni. Hesi orð koma als ikki óvantaði, tí Aksel Larsen hevur altíð verið imóti danska limaskapinum í NATO. Men tað kann koma at vera áhugavert, hvat fólkatingið fer at siga til hetta uppskotsið, og í samband við hetta serstakliga, hvat teir Radikalu fara at siga, tá avgerðin einferð skal takast. Sum óll vita eru teir Radikali í stjórnsamband við vinstri og Konservativu, og ein so týðningarmikið maður í stjórnini, sum statsministerin, Hilmar Baunsgaard,

Aksel Larsen

er jú radikalur. Fyribils týkjust teir borgarligu flokkanir í Danmark at kunna einast hampiliga væl, men í hesum spurningi kann tað koma at verða heilt, heilt áhugavert at siggja, hvussu tað fer at ganga, tí tað er ein gomul roynd, at teir Radikali als ikki elska NATO-limaskapin, eins og tað er óllum greitt, at teir Konservativu og einahelst eisini Vins-

tra, ganga fult og heilt inn fyri limaskapin.

Danmark skrivaði undir NATO-samtýktirnar í 1949, og har stendur í grein 13: Aftaná 20 ára limaskap stendur tað einum og hvørjum limalandi frítt at fara úr NATO eitt ár aftaná, at tað hevur sent inn uppsögn.

Nú er tað soleiðis í Danmark, at um meiriluti verður í Fólkatinginum fyri at senda inn uppsögn, so er hetta nokk til at rýma úr NATO, men kann Fólkatingið ikki semjast, eigur spurningurin at verða sendur til fólktaakvøðu.

Nógvir danskir politikkarar hava í seinastuni víst á grein 42 í dansku grundlögin, ið sigur, at forslag om love til gennemførelse af bestående traktatmæssige forpligtelser kan ikke undergives folkeafstemning. Men Aksel Larsen vil vera við, at onki kann forða Fólkatinginum í at samtykja eina serlóg um, at spurningurin um NATO eigur at verða avgjörður við eini fólktaakvøðu, hvørs úrslit aftaná skal vera bindandi.

Aksel Larsen held, at tað er av alstórum týðningi at gera danska fólkning greitt, hvussu stóran týðning hesin spurningur hevur, og segði hann, at hann tók undir við radikalu samtýktini um at spurningurin skuldi vera loystur seinast í fólkatingsárinum 1971/72 antin við einum nývali ella við eini fólktaakvøðu. Orsøkin til, at SF longu í oktober ætla at seta uppskott sitt fram, er bert, at teir ætla at vera í góðari tíð.

micky.

... forsetaval verður jú í USA í heyst, og nú vil

Ein klovnur gerast forseti

Ein amerikanskur komikari eitur Pat Paulsen. Hann eigur at hava nógvir ríkar og álvarsamar menn, ið standa aftanfyrir hann, tí fleiri dagar hevur hann sett nógvir dýrar kunngerðir í tey amerikansku bløðini. Hvi? Jú, hann vil gerast næsti forsetin í USA.

Pat Paulsen sigur seg vera móti óllum — sostatt eisini móti hinum forsetavaleynum. Í eini risakunngerð í New York Times spurdi hann nýliga.

Tá Hubert Humphrey, Richard Nixon og George Wallace eru forsetavaleyni, hvussu nógvan skaða kann tað so gera, um ein klovnur kemur afturat?

Hann helt fram: Óll hini valeynini eru fittir menn, ið gera rasu teirra stóra æru, men mær hevði dánt stak illa, um systir mín gifti seg við einum teirra.

Um rasuviðurskiftini sigur hann m.a.: Sendið allar nekarar aftur til Afrika. Sendið óll tey hvítu aftur til Europa — og latið okkum so aftur byrja av nýggjum.

Um korrupsión sigur hann: Verið og forseti skal eg seta eina nevnd, ið skal beina fyri tí siðinum í nógvum fólum at nýta vinnu, bróður og fedrar í stjórni. Bróður mín skal vera formaður har.

Hvussu stóran møguleikar, ið Pat Paulsen hevur fyri at gerast forseti er helst ivingsamt, men eitt er víst: Hann ræðist ikki fyri at siga nógv, ið hini valeynini hvørki kunnu ella vilja siga. Harimillum ræðist hann ikki fyri at siga við veljarar sínar, at hann, tá hann er vorðin forseti, als ikki droymir um at halda tey lyftir, ið hann hevur givið veljarafólkini.

micky.

Nú sleppa íbúgvvarnir á Bikini oyggjunum endiliga atvenda aftur

Teir serkønu meta nú vandan at vera týðningarleysan

Tá amerikanarar í 1946 skuldu finna eitt hóskaði plass til at gera kjarnorkuroyndir, einahelst við B-bumbum, valdu teir ta litlu Kyrrahavsoyna, Bikini, av tí at hon lá fyri seg sjálva mitt í Kyrrahavinum, og tí at tey radioaktivu evnini sostatt ongan skaða kundu gera. Á oynni, ið veruliga er ein ringur av 26 koral-oyggjum í tí oyggjaflokkinum, ið nevnist Marshall-oyggjarnar, og sum verða stýrdar av USA, báðu tá 150 fólk, og hesi vórðu flutt yvir á Kili-oynna, ið ikki liggur langt harfrá.

B-bumburoyndin fór harðliga við Bikini. Alt plantuliv bleiv brennt av, og størsti parturin av djóralivnum hvarv ella broyttist heilt nógv. Ja, náttúran bleiv so at siga vend upp og niður.

Men nú hevur tann amerikanska kjarnorkunevndin givið loyvi til at fólk aftur kann búseta seg har. Radioaktiva dustir er horvið og plantu- og djóraliv er aftur vorðið vanligt, og fyri kortum boðaði

Johnson, forseti, frá, at íbúgvvarnir, meðan tey hava verið í útleð næstan hava tvífaldað seg, nú kunnu venda aftur.

Hesi boð koma væl við hjá teimum, tí tey hava ongandi rættiliga dánt at veri á Kili-oynni. Bikini hevur ikki verið nýtt til royndir síðan USA, Bretland og Sovjet-samveldið í 1963 skrivaðu undir uppá ikki at gera kjarnorkuroyndir í atmosferuni.

Men aðrastaðni í Havinum Kyrra fara royndarsprengingar fram. Franskmen hava nevniliga ikki skivað undir sáttmálan, og í lotuni fara umfatandi royndir fram í Fransk-Polynesia. Tíðindi haðanfyrá vilja vera við, at nógvir íbúgvvar har hava fingið húðsjúkurl og mist hár orksað av radioaktivum avfalli. Franska myndugleikarnir hava gjørt lítið fyri at verja teir íbúgvvar, ið búgva á oyggjunum nærhendis har, royndarnir fara fram. Fleiri fólk búgva minni enn 200 km frá royndaroyinni.

micky.

Adolf Hitler var feikur í deyðanum

Russar hava avdúkað, hvussu „forarin“ veruliga doyði

Adolf Hitler helt ikki síni egnu orð, tá hann tann 30. apríl 1945 tók lívið av sær í »forara-bunkaranum« í Wilhelmstrasse í Berlin. Í testamentinum, sum hann stutt áðrenn sjálmorðið skrivaði undir jørðini í borgini hjá sær, legði hann nógvan velt á heiðursorðini hjá tyska heryfirmannastatnum: Tí skulu sigri ella doyggja við vápni í hendi.

Men »forarin« doyði ikki eins og ein hetja. Hann tók gift. Hetta verður nú avdúkað í eini bók, sum russiskir søgugranskarir og blaðmaðurin Alexandrovitch Besymenskyj hevur skrivað, og keldur hansara hava verið russiskar frágreiðingar, ið higartil hava verið ókendar. Harimillum gerðabókini frá obduktionini, sum russiskir læknar tóku á tí illa brenda líkamnum hjá Hitler.

Henda frágreiðing ger ein bráðan danska á óllum søgum um deyða Hitlers. Nógvir kendir søgumenn hava skrivað um tað skotið, sum skuldi gera enda á lívi Hitlers millum klokkan 15.00 og 15.30. Sagt var, at hann skuldi hava ligið á eini sofu og hava skotið seg gjøgnum munnin, men ongur líkleikur eru nakrantíð funnar har. Harafturimóti hava russar kunnað sæð, at nógv blóð var á staðnum.

Tað vóru, sum flestøll minnst, jú russar, ið fyrst tóku bunkaran í ta teir lupu á Berlin. Dagin eftir, at Hitler hevði gjørt sjálmorðið komu russiskir hermenn inn í bunkaran fyri at finna líkið av Hitler. Leiðarin var ein oberstur, ið nevndist Klimentko, men av tí, at tað regnaði heilt illa, noyddust teir at gevast við royndum um at sleppa íggjognum alt skurðli, ið lá har eftir at bunkarin var skotin í sor av russiskum tankum. Ikki langt frá inngöngdini lógu líkin av einum manni og eini kvinnu. Tey vóru illa brend, men av klumpfótinum kundi Klimentko siggja, at tað var týski propagandaráðharrin Joseph Goebbels. Kona hansara varð afturkend av tí, at hon hevði

eitt sigarettetuð við navnum Magda Goebbels.

Fyrst triggjar dagar seinni funnu russar líkin av Hitler og Evu Braun. Alexej Passanov, loynatur, og ein russiskur hermaður noyddist at beina fyri eini rúgvu av skurðli og brendum bjálkum, áðrenn teir sluppu framat líkunum. Í frágreiðing síni til fregnartænastuna, Smersh, skrivaði Passanov m.a.: Líkin vóru so illa brend, at ein ikki kundi kenna tey aftur á staðnum. Tey vórðu so send til Smersh, har ein lækni, ið æt Sjakravskij obduceraði tey. Hann kundi Hitler aftur av tonnum. Í munnum funnu læknarnir eisini leivdirnar av einum litlum glaslati, ið var tugi sundur. Harafturimóti sóust als onki skotsár, hvørki í tinnangini ella í munnum. Glaspeltini vórðu savnað saman og seinni kannað, har tað visti seg, at cyan-kalium hevði verið í ilatimum.

Aftaná at teir fleiri ferðir aftur at gjølla høvdu kannað líkið, brendu russar tað og spjaddu øskuna við vindinum.

Tann sama dagin, sum »forarin« av trýðja ríkinum hevði gjørt enda á lívi sínum, segði eftirmaður hansara Karl Doenitz, stóradmiralur yvir útvarpið til tað tyska fólkið: Adolf Hitler, ein sonn hetja, er í dag fallin við vápni í hendi í bardaganum móti bolchevismunum samstundis speldi tyska útvarpið »Ragnarok« av Wagner. — Soleiðis var týskt propaganda, sum tey ið livdu undir krignum vilja minnst hana.

micky.

Hvør verður føroyameistari . . .

(Framhald frá 1. síðu)

ið VB vann á B36 í Havn, tí B36 hevði bestu møguleikarnar at gerast meistari. Tað kundi koma uppá 13 stig, og vantandi fór tað at vinna stórsigur yvir bæði VB og TB á heimavølli fyri at fáa eina so góða málartóku sum gjørligt, tí einki lið kundi fáa meira enn hesi 13 stigini, men hesin møguleiki fór í vaskið aftaná 2-1 tap til VB og javnleik móti TB.

Klaksvíkingar tóku tús stig frá B36, meðan HB tapti báðar dystirnar móti B36, men vann 1-0 norði í Klaksvík.

Soleiðis sæst at kappingin hevur verið óvuliga skiftandi, og hevur hetta gjørt, at hon óivað ongandi hevur verið so spennandi sum í ár. Oftast hevur tað verið soleiðis, at eitt lið bert eftir nokrum fám dystum hevur tryggjað sær meistaraheitið.

Dystirnir í fjør

Lat okkum nú hyggja eftir, hvat av hesum báðum liðum skuldi nú havt besta møguleikan at vinnandi henda dyst.

Fyrst kunnu vit hyggja eftir

hvussu leikur fór fram í fjør millum liðini.

Tann 28. mei í fjør var KÍ og leikti móti HB í Havn, og noyddist norðamenn at bita í grasið við einum tapi uppá 5-2. 6. august kom HB til Klaksvíkar, men vinnu klaksvíkingar nú 6-0. Sostatt vinnu bæði liðini hvønn sin stórsigur á hvørjum øðrum.

Í ár hava liðini leikt ein dyst norði í Klaksvík, har HB vann 1-0. Hetta var tann 26. mei. Eftir hesum dysti er ilt at meta, tí hann var javnur og triggir mánaðir eru gingnir síðan tá og nógv er hent.

Eitt kunnu vit í óllum fólum sláa fast, og tað er, at HB hevur ein stóran fyrimun við at spæla á heimavølli.

Javnleikur

Tá ið dysturin byrjar er støðan sjálvandi 0-0, men hesi bæði liðini eru nóg mikið til at KÍ gerast meistari. Teir kunnu jú leggja doynin á at verja fyri at klára javrleik, tí meira krevst ikki, men hetta verður ikki nakar 0-0 dystur, tað er ikki vantandi.

HB-arnir noyðast at vinna, so teir mugu hava eitt álopsspel fyri

at talan skal verða um nakað meistaraheiti.

Flestu halda óivað, at hetta fer at gerast ein nervadystur; men tað er ikki vantandi, tí hetta verður tann seinasti og avgerðandi dysturin í meistaraheildini, og tað vinnandi liðið verður føroyameistari so leikarnir fara inn á vøllin fyri at stríðast sum ongandi áður, og verða narnarnar burtur í allari orrustini.

Liðini bæði

Skulu vit hyggja eftir nokrum muni á liðinum, so er ikki heilt lætt at finna nakran, tí HB-KÍ eru tey jøvni lið. Bæði hava tey eitt gott álop, einahelst KÍ, meðan verjan hjá KÍ ikki hevur vist seg heilt sterk, og virkað nakað ótrygg.

Harafturimóti hevur HB-verjan tí tíðir vist góðan leik, men eitt bindilið millum verju og álop hevur ofta verið at sakna.

Hóast eingin dystur hevur verið so tvørligur at gjørt eina metan um, sum hesin, so ventu eg, tað, at KÍ fer avstað við meistaraheitinum.

Dómari verður Andrias Lava.

Olsen, Havn.

Olympus.